

Vaccinationer mot Covid-19 - Hantering av Comirnaty PfizerBioNTech

Innehåll

Vaccinationer mot Covid-19 - Hantering av Comirnaty PfizerBioNTech	1
Syfte och omfattning.....	1
Roller och ansvar	2
Viktigt att tänka på.....	2
Beskrivning.....	3
Leverans	3
Förvaring och hållbarhet	3
Inför iordningställande av vaccindoser	3
Material	3
Iordningställande.....	4
Administrering	6
Dokumenthistorik.....	6
Referenser.....	6
Externa styrande dokument.....	6
Bilaga 1. Signeringslista	7

Syfte och omfattning

Instruktion som beskriver iordningsställande och administrering av Covid-19 vaccin Comirnaty (PfizerBioNTech). Syftet är att tydliggöra kraven samt underlätta för att alla som iordningställer och administrerar Covid-19 vaccin ska arbeta i enlighet med gällande krav och med aseptisk teknik. Fullständig instruktion om hantering av vaccinet finns på [Läkemedelsverkets hemsida](#).

Roller och ansvar

Sjuksköterskor och farmaceuter som iordningsställer eller administrerar Covid-19 vaccin ska läsa denna rutin innan de börjar arbeta med aktuellt vaccin.

All personal som arbetar med vaccineringen ansvarar för att känna till och arbeta enligt de rutiner som fastställts av Region Uppsala. Signeringslista för att personalen tagit del av aktuell rutin ska användas, se Bilaga 1.

Vid vaccination i externa lokaler är det lokalansvarig arbetsledares ansvar att säkerställa att all aktuell personal får ta del av innehållet i detta dokument.

Viktigt att tänka på

- Arbeta med aseptisk arbetsteknik för att säkerställa att vaccinet inte kontamineras vid hanteringen. Att arbeta med aseptisk arbetsteknik innebär att bevara det rena rent, exempelvis genom att följa hygienregler eller på annat sätt undvika kontamination av handskar, övrigt material eller läkemedlet. Vid misstänkt kontamination ska materialet kasseras.
- Det är viktigt att den som iordningställer vaccin arbetar metodiskt och ostört samt kontinuerligt samarbetar med den person i lokalen som har koll på hur många doser som ska administreras.
- Inget vaccin ska förspillas i onödan. Det finns en tydlig prioriteringsordning för i vilken ordning invånarna ska erbjudas vaccination. Den ordningen gäller även vid prioritering av vilka personer som under vaccinationsfaserna 1, 2 och 3 erbjuds vaccination med enstaka överblivna och iordningställda vaccindoser.
- Avfall från vaccinationen (sprutor, kanyler, vaccinflaska etc) kasseras i gul plastbox för smittförande/kliniskt avfall. Fyll inte riskavfallsbehållare till mer än 2/3 och behållaren får inte väga mer än 10 kg.
- För att minska risken för förfalskning av vaccin är det viktigt att allt förbrukat material destrueras, rita gärna med vattenfast penna på vaccinflaskorna/ampullerna innan de kasseras.
- Det råder brist på sticksäkra kanyler, så vanliga kanyler måste användas. För att undvika svårigheter vid borttagande av kanylen ska kanylen inte sättas fast med alltför stor kraft. Kanylen ska inte sättas tillbaka i hylsan efter sticket. Var noga med hur riskavfallskartongen placeras, så det blir enkelt att slänga sprutan direkt efter sticket. Vid händelse av sticksador ska arbetsledande funktion meddelas.
- Vid händelse av sticksador ska arbetsledande funktion meddelas.

Beskrivning

Leverans

Comirnaty (PfizerBioNTech) levereras i ampuller som efter blandning innehåller 2,25 ml och ger 6 eller 7 vaccinationsdoser beroende på om vanlig spruta eller spruta med låg dödvolymer och fast nål används. Material för att administrera vaccinet följer inte med vaccinleveransen utan levereras separat av regionen.

Förvaring och hållbarhet

Frysta injektionsflaskor ska flyttas till kylskåp (2-8 °C) för upptining. Det kan ta 3 timmar för en förpackning med 195 injektionsflaskor att tina. Som alternativ kan frysta injektionsflaskor också tinas upp i 30 minuter vid temperaturer upp till 30 °C för omedelbar användning. Det öppnade vaccinet kan förvaras i upp till 30 dagar vid 2–8 °C.

Outspätt vaccin får förvaras max 2 timmar utanför kylskåp. Den totala tid som vaccinet får förvaras utanför kylskåp före och efter spädning är 6 timmar. Efter uppdragning i spruta ska vaccinet administreras inom 4h.

Inför iordningställande av vaccindoser

Kortärmad tröja, munskydd och förkläde ska användas. Klocka och ringar tas av. Innan arbetet startar, tvätta händer och underarmar med tvål och vatten i minst 30 sekunder. Torka händerna noggrant och använd därefter handsprit. Handskar ska sättas på efter att det material som behövs för iordningställandet tagits fram. Handskar är ett krav då vissa covid-19-vacciner kan innebära risker för personalen vid exponering. Handskarna ska bytas ofta, till exempel vid avbrytande av arbetet samt vid misstänkt spill. Vid avtagande av handskar ska dessa vrängas ut och in och kastas i brännbart. Tvätta och sprita händer efter avtagande av handskar.

Material

Plocka fram nedanstående för varje vaccinflaska:

Covid-19 vaccin Comirnaty (PfizerBioNTech)	1 flaska
Desinficerande swab eller kompress + klorhexidinsprit	1 stycken
Spädningsvätska Natriumklorid 9 mg/ml 10 ml	1 stycken
Uppdragningskanyl	1 stycken
Spruta 2 ml eller annan avsedd spruta (för uppdragning av NaCl)	1 stycken
Spruta 1 ml eller annan avsedd spruta (för injektion av vaccinet)	6-7 stycken
Kanyl för intramuskulär injektion 23 G (om ej spruta med integrerad kanyl används)	6 stycken
Sprutetiketter	6-7 stycken
Rondskålar eller sprutfat för färdiga sprutor	
Något att slänga skräp i	
Riskavfallsbehållare	

Iordningställande

1. Torka av arbetsytan med ytdesinfektionsmedel med tensid och rengör händerna enligt ovan.
2. Ta fram vaccinflaskan från kylskåpet och låt den anta rumstemperatur (ca 15 min). Anteckna tidpunkt för uttagande av vaccinet från kylskåp på vaccinflaskan. Vaccinet är ljuskänsligt - förvara flaskan i skydd från direkt solljus.
3. Vänd försiktigt vaccinflaskan 10 gånger före spädning. Får ej skakas. Syna vaccinflaskan. Före spädning kan den upptinade lösningen innehålla vita till benvita, ogenomskinliga amorfa partiklar.
4. Ta bort locket och desinficera vaccinflaskans gummimembran med färdiga tussar med isopropylalkohol eller tork/ kompress indränkt i klorhexidinsprit. Gnugga membranet i 15 sek och låt sedan torka i 30 sek.
5. Det upptinade vaccinet späds i den ursprungliga ampullen med 1,8 ml natriumklorid 9 mg/ml (0,9 %) injektionsvätska med hjälp av en 21 gauge eller tunnare nål samt aseptisk teknik. Det är mycket viktigt att jämna ut trycket i injektionsflaskan genom att dra upp 1,8 ml luft i den tomma sprutan som innehöll spädningsvätskan.

- Vid användning av spruta med låg dödvolum och fast nål (ger normalt sju doser):

6. Koppla loss spruta och kanyl som användes för tillsats av spädningsvätska.
7. Vänd försiktigt injektionsflaskan 10 gånger. Skaka inte. Syna vaccinflaskan. Vaccin efter spädning ska ha en klar/något benvit färg utan synliga partiklar. Kasta det utspädda vaccinet om det innehåller partiklar eller är missfärgat. Kontakta lakemedelsforsorjningen@akademiska.se om en flaska behövt kasseras.
8. Kontrollera att sju sprutor finns inom räckhåll. Desinficera vaccinflaskans gummimembran med färdiga tussar med isopropylalkohol eller tork/ kompress indränkt i klorhexidinsprit. Gnugga membranet i 15 sek och låt sedan torka i 30 sek.
9. Ta av kanylens skyddshylsa. Observera att den ska återanvändas. Dra upp 0,3 ml av vaccinlösningen. För att undvika förlust av vaccinlösning, avlägsna luftbubblorna med nålen fortfarande i flaskan.
10. Sätt tillbaka skyddshylsan på injektionskanylen.
11. För varje ny dos, tag en ny spruta och upprepa steg 9–10. Om du tvingas pausa i arbetet, börja från steg 8.
Gå till steg 12 på nästa sida.

- Vid användning av vanlig injektionsspruta (ger normalt sex doser):
6. Koppla loss sprutan som innehöll spädningssvetska från kanylen (som ska sitta kvar i membranet).
  7. Sätt på en spruta och vänd försiktigt injektionsflaskan 10 gånger. Var noga med att hålla fast sprutan mot kanylen. Skaka inte. Syna vaccinflaskan. Vaccin efter spädning ska ha en klar/något benvit färg utan synliga partiklar. Kasta det utspädda vaccinet om det innehåller partiklar eller är missfärgat. Kontakta lakemedelsforsorjningen@akademiska.se om en flaska behövt kasseras.
  8. Låt uppdragningskanylen sitta kvar och dra försiktigt upp doser à 0,3 ml i sprutor. Vid behov kan utjämnande av tryck genomföras genom att försiktigt tillsätta motsvarande mängd luft innan uttagande av dos. Byt inte kanyl mellan att doserna dras upp. Överblivna vaccinnängder från olika injektionsflaskor får inte kombineras.
  9. Sätt på injektionskanyl på sprutorna. Gå till steg nummer 12.
-
12. Varje spruta ska märkas med sprutetikett med läkemedelsnamn, batchnummer/LOT och tidpunkt för iordningställandet samt signeras av den som iordningställt läkemedlet.
  13. Avfall innehållandes rester av vaccin (t ex vaccinflaskor eller kanyler) sorteras i gul box för smittförande/kliniskt avfall, övrigt material sorteras som brännbart.
  14. Torka slutligen av arbetsytan med ytdesinfektionsmedel med tensid och tvätta händerna enligt ovan.

Administrering

Hygienrutiner för patientnära vård ska följas. Handskar och munskydd ska användas.

1. Administration ska ske så snart som möjligt, och senast 4 timmar, efter iordningställande. Säkerställ hållbarheten genom att kontrollera märkningen på sprutan.
2. Kontrollera på sprutetiketten att rätt vaccin är framtaget.
3. Kontrollera att sprutan är intakt, innehåller rätt volym (0,3 ml), samt att suspensionen inte är missfärgad eller innehåller några partiklar. Vid identifierade brister ska sprutan kasseras.
4. Administrera vaccinet intramuskulärt i deltoideusmuskeln i överarmen. Injektion sker enligt ordinarie rutiner, [Injektionsteknik – Vårdhandboken](#). Säkerställ att hela dosen administreras.

Dokumenthistorik

Författare

Lena Nyström, Robert Sarkadi Kristiansson, Anna Gillman, Karin Fischer Liddle, Anna Karin Lidehäll.

Datum

2021-01-13 Nytt dokument

2021-01-18 Komplettering med information om destruktion av förpackningar.

2021-01-22 Klargörande angående kanyler under punkt 6.

2021-02-02 Överblivna dosers hantering.

2021-03-29 Harmonisering av Covid-19 vaccinationsrutiner.

2021-05-05 Tillägg om användning av spruta med låg dödvolymer för att erhålla sju doser per vaccinflaska.

2021-05-19 Ändring under Förvaring och hållbarhet (tiden i kylskåp) enligt uppdatering av produktresumén.

Referenser

[Produktresumé för Comirnaty \(PfizerBioNTech\).](#)

[Iordningställande, administrering och överlämnande. Från Läkemedelshantering - Övergripande rutin för Region Uppsala.](#)

Externa styrande dokument

Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd om ordination och hantering av läkemedel i hälso- och sjukvården (HSLF-FS 2017:37).

Hämtad 2021-03-26

